

Esélyteremtés szakképzéssel – az elmúlt évek integrációs programjai a gyakorlatban

Kovács Katalin

szakképzési szakértő

„Trambulin” záró konferencia

2012. október 24., Debrecen

Promotion of Social Inclusion through VET

„PSIVET” projekt

Általános célja, hogy az Európai Unió Oktatás és Képzés 2020 Stratégia, továbbá a hazai egész életen át tartó tanulásról szóló stratégia céljainak megvalósulásához a **kutatás**, a **képzés** és az **információterjesztés** eszközeivel járuljon hozzá.

A projekt koordinátora a Budapesti Corvinus Egyetem Oktatásfejlesztési Observatory Központja, partnerek a Tempus Közalapítvány és a Türr István Képző és Kutató Intézet.

Projekt időtartama: 2012. február- 2013.január

Támogató: Európai Bizottság

„PSIVET” projekt konkrét céljai:

- Nemzeti szakértői hálózat létrehozása a szakképzésben történő felzárkóztatás támogatására
- Az elmúlt évek hazai és külföldi jó gyakorlatainak feltérképezése, rendszerezése, és hatékonysági elemzéseinek összegyűjtése
- Szakpolitikai ajánlások megfogalmazása a döntéshozók számára
- Továbbképzések kidolgozása és megvalósítása intézményvezetők részére a felzárkóztatás és integráció témaköréhez kapcsolódóan.

Szakképzési (re) integrációs programok néhány sajátossága Magyarországon

kutatás

célja: az elmúlt 15 évben megvalósult programok fejlesztések elemzése, amelyek a befogadás, a hátránykezelés, a (re)integráció, illetve a szakképzés területét érintik

módszer: a rendelkezésre álló dokumentumok alapján a programok értékelő elemzése egységes, közösen kialakított szempontrendszer alapján

eredménye: karakteres vonások –közös és eltérő jellegzetességek –megállapítása, tanulmány és adatbázis 2013. januárjában, szakpolitikai ajánlások megfogalmazása

Elemzett programok kiválasztásának szempontjai

Esélyteremtő programok vizsgálata

Nagy volumenű, átfogó, az intézményrendszeret érintő programok vizsgálata

Kis költségvetésű programok gyakorlatának bemutatása fontos

Innovatív programok, „bottom up” programok, pilot programok adaptálhatóság szempontjainak vizsgálata

szakképzési programok mellett munkaerő-piaci programok vizsgálata

Hozzáférhető monitoring, értékelés dokumentumok

Elemzett programok

- Tanoda
- Tranzitfoglalkoztatási programok
- Felzárkóztató programok
- Arany János Programok
- Szakiskolai Fejlesztési Program (SZFP)
- Integrációs Pedagógiai Rendszer (IPR)
- Útravaló
- Dobbantó

Vizsgálati szempontok

Motiváció az indulásnál

Előkészítés, szakmai alapok

Célcsoport, Célok

Szakmai, Humán erőforrás-fejlesztés

Jogi szabályozás

Finanszírozás, költségek

Monitoring, utánkövetés, hatásvizsgálat, értékelés

Érintettek elégedettsége

Kommunikáció

Jelenlegi státusz, jövőkép

Megállapítások-indulás

Programok indulásánál szakmai motiváció mellett, szakmapolitikai- politikai motiváció is jellemző

Deklaráltan pilot programok jobban előkészítettek, de jellemzőek a megaprogramok pilot nélkül is

Felzárkóztató funkció HHH és részben HH-k számára a legtöbb program eleme

Humán erőforrás-fejlesztés: szinte mindig kísérő elem, olykor hangsúlyos deklarált cél

Integrációs funkció a legtöbb programnak eleme

Tehetséggondozás , intézményfejlesztés kevésbé hangsúlyos, de megtalálható

Megállapítások-célcsoport

Célcsoport típusok: alapvetően intézmények; intézmények és egyének; alapvetően egyének

Célcsoport elemezhető: a hátrány típusa szerint; a képzés típusa szerint; életkor szerint; lefedettség szerint

A célcsoport bevonás ellentmondásai

Pályázatfüggő, hogy van-e finanszírozás (évjáratok kimaradhatnak)

A jogi szabályozás olykor módosítja a bevonhatók körét (IPR)

Területi lefedettség esetleges (Tranzit, Dobbantó, Felzárkóztató)

Azokat vonják be, akikkel könnyebb eredményt elérni (Útravaló, Tranzitfoglalkoztatás, olykor AJP)

Fenntartói érdek és figyelem (IPR, SZFP)

Megállapítások-jogi szabályozás és finanszírozás

Jogi szabályozás: általában konkrét paragrafushoz kapcsolható, szándék a nagy programok előtt a jogi szabályozást hozzáigazítani, olykor jogszabály módosítást igényel, súlyos gond a jogszabályok módosítása

Finanszírozás:

projektszerű: SZFP, Dobbantó, Tranzitfoglalkoztatás

éves költségvetésű: IPR, Útravaló, AJP

Stabil (SZFP, Dobbantó, Felzárkóztató) és labilis (IPR, Útravaló, AJP) költségvetésű programok egyaránt megtalálhatóak

Jellemző a kései, szinte „utó” finanszírozás, vagy az esetleges finanszírozás

Megállapítások-költségek

Tanoda: olykor semmi, most milliárdok

Tranzitfoglalkoztatás: az OFA korszakban néhány százmillió/év, a HEFOP-TÁMOP-nál néhány mrd Ft

Felzárkóztató programok: egy időben dupla, most szimpla normatíva

AJP: kb. évi 3 mrd Ft

SZFP: 2003-2006 közöttre 13 mrd Ft volt tervezve, de 2009 végéig kb. 10-11 mrd-t költöttek.

IPR: évi 2-7 mrd a normatíva, az utóbbi években jelentős csökkenés

Útravaló: évi max. 2 mrd, ebből szakiskolai 4-500 mFt

Dobbantó: a 4 éves futamidő alatt 850 mFt

Megállapítások-kommunikáció, monitoring, értékelés

Változó intenzitású publicitás jellemző: komoly nyilvánosságú projektek (SZFP, Dobbantó) mellett, olyan programok amikről mostanában alig hallani (IPR, AJP), és olyanok is, amikről nagyon keveset hallani esetleg 1-1 kampánynál (Útravaló, Felzárkóztatók, Tranzit, Tanoda)

Monitoring jellemzően van, változóan informatív, némi betekintésre alkalmas

Utókövetés alig (Tranzit, Dobbantó), hatásvizsgálat csak a nevében van

Értékelés-ritka, de van, (AJP, Tanoda, Útravaló, Dobbantó, Tranzit)

Változó külső szakmai megítélés, melyet befolyásol, hogy néhány programba nem lehet belelátni.

Megállapítások-jelenlegi helyzet

Egyik sem épült be a magyar rendszerbe

Nem jellemző a területi lefedettség, a célcsoportok teljes elérése

A programok labilis helyzetben vannak: szakpolitikailag tartósan mellőzöttek, elhanyagoltak

Hatalmas tudás halmozódott fel a témában: több, magas szinten dolgozó műhely, sok tapasztalat ellenére

Tanoda: vegetál; Tranzitfoglalkoztatás: az építőiparban;

Felzárkóztató programok: leépülőben; SZFP: idő előtt véget ért, AJP, IPR: közel egy évtizede léteznek, helyzetük labilis

Útravaló: 7 éve működik, változásokkal; Dobbantó: vége lett, egyes elemei megtalálhatják helyüket az új rendszerben

Összegzés - javaslatok

Az egyes programok ideiglenes támogatása és célirányos vizsgálata

Az egyes funkciók (felzárkóztatás, megelőzés, integráció, szociális támogatás, intézményfejlesztés stb.) letisztázása

A vizsgált programok alapján RENDSZERRÉ fejlesztés

A rendszerhez illeszkedő jogszabályi változások és a nagyfokú lefedettséget biztosító (jellemzően meglévő, nem új!) intézményrendszer eltervezése

A 2014-2020-as ESZA kereteknek a fentiekkel összhangban történő tervezése

Folyamatos áttérés egy rendszerszerűen támogató rendszerre

A rendszer folyamatos figyelemmel kísérése és monitorozása, visszacsatolás

Köszönöm szépen a figyelmüket!

Kovács Katalin
szakképzési szakértő
kovacskata74@gmail.com

Bővebb információ a projektről:

www.observatory.org.hu

www.psivet.hu

Projektkoordinátor:

Mihályi Krisztina (krisztina.meszáros@uni-corvinus.hu)